

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

The Relationship between the Provision of Accountant and the Accounting Problems of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Amphoe Sri Racha, Chonburi Province

ผู้วิจัย

พรพรรณ นวัตกรรมไชย

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร. ฉัตรพล มณีกุล

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี (2) ระดับของปัญหาการทำบัญชี ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี (3) ความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 399 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงาน ในหน้าที่ ด้านความสามารถพิเศษ และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ระดับปัญหาการทำบัญชี ด้านลูกค้า ด้านภาษีอากร ด้านมาตรฐานการบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความรับผิดชอบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

คำสำคัญ : ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี, ปัญหาการทำบัญชี

ABSTRACT

This research is aimed to: 1) study the level of the accountant's requirements in small and medium size enterprises (SMEs) locating in Amphoe Sri Racha, Chonburi province, 2) study the level of accounting problems of SMEs in Sri Racha district, Chonburi province, and 3) study the relationship between the requirements of the accountant and the accounting problems found in SMEs in Sri Racha district, Chonburi province. The sample size consists of 399 accountants working in SMEs businesses. The questionnaires are used to collect the data. The descriptive statistical data include percentage, mean, and standard deviation. The data are also analyzed by using Pearson product-moment correlation coefficient.

The findings showed that (1) the overall value of accountant's requirements in terms of knowledge, competency, obligation, special skills, human relations skills, and participation in profession is at the high level, (2) the overall value of accounting problems in terms of client, taxes, accounting standard, information technology, obligation, and accountability of SMEs in Sri Racha district, Chonburi province is at the high level, and (3) there is a positive relationship between the accountant's provision and accounting problems.

Keywords : The requirements of accountant, accounting problems, small and medium enterprise (SMEs)

บทนำ

การดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs) มีเป็นจำนวนมาก มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถในการประกอบการระดมทุน การจ้างงาน การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ และการจัดหาบริการและสิ่งต่าง ๆ ให้กับธุรกิจขนาดใหญ่ อีกทั้งยังเป็นตลาดและจำหน่ายสินค้าของธุรกิจขนาดใหญ่ด้วย วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะเจริญเติบโตเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ได้นั้นต้องอาศัยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังประสบกับปัญหาและข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจหลายประการไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านแรงงาน ด้านเทคโนโลยีการผลิต โดยเฉพาะการเงินและบัญชี การจัดทำบัญชียังไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำตัวเลขที่ได้มาใช้ ในการวางแผนและตัดสินใจ โดยเฉพาะธุรกิจที่จดทะเบียนในรูปห้างหุ้นส่วนและบริษัทยังมีการดำเนินการเป็นแบบครอบครัว บุคลากรที่มียังมีความรู้ความสามารถด้านการบัญชีไม่เพียงพอ ไม่สามารถดำเนินงานรวบรวมข้อมูลทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง

ผู้ประกอบการส่วนมากประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชคนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า ซึ่งจะประกอบธุรกิจขายสินค้า ผลิตสินค้า หรือให้บริการหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยมักจะกำหนดลักษณะตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดจำนวนการจ้างงาน และมูลค่าสินทรัพย์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545 สำหรับกรมสรรพากร ประมวลรัษฎากรไม่ได้มีคำนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไว้ว่ามีลักษณะอย่างไร แต่ได้อาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น ลดอัตราภาษีเงินได้ ยกเว้นภาษีเงินได้ การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง เป็นต้น ลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 และตามประมวลรัษฎากร สรุปลงได้ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2562)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการอบรมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 ถึงปีงบประมาณ 2556 พบว่า วิสาหกิจบางส่วนที่ได้รับการอบรมไม่สามารถจัดทำบัญชีได้ตามแนวทางที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้วางไว้หรือไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการจัดทำบัญชีได้แม้มีวิสาหกิจบางส่วนที่สามารถจัดทำบัญชีตามแนวที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้วางไว้ สามารถนำรายงานทางการเงินไปปรับปรุงและพัฒนากิจการให้ดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคง ดังนั้นการที่วิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งจะดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน การจัดทำบัญชีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้วิสาหกิจเหล่านั้นประสบความสำเร็จ วิสาหกิจที่ได้รับการจดทะเบียนในจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวน

2,014 แห่งในปีงบประมาณ 2557-2558 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ทำการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนจำนวน 19 แห่งที่มีความพร้อมให้การส่งเสริมการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เพื่อนำความรู้ได้ไปพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน วิสาหกิจชุมชนมีเป็นจำนวนมากไม่ประสบความสำเร็จตามที่ด้ตั้งเป้าหมายไว้และประสบปัญหาในการประกอบธุรกิจหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านแรงงาน ด้านเทคโนโลยีการผลิต และด้านการเงินและการบัญชี โดยเฉพาะปัญหาทางด้านบัญชี ยังมีการจัดทำบัญชีที่ไม่เป็นระบบและไม่สามารถนำตัวเลขที่ได้มาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจได้ เนื่องจากเมื่อได้รับทุนสนับสนุนจากภาครัฐแล้วก็ดำเนินงานโดยขาดการวางแผนและขาดการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลมาจากขาดการให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชีเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงาน ดังนั้นเมื่อเงินทุนหมดลงก็มักจะเลิกดำเนินงานในที่สุด (ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย, 2556)

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายแห่งจึงได้ให้ความสนใจและให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลในการดำเนินงานและแหล่งเงินทุน มีการออกกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีสาระสำคัญในการเข้าช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งจัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขึ้นมาอีกหลายแห่ง เช่น สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) การปรับบทบาทของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมมีขนาดกลางและขนาดย่อม (บอย.) เป็นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น ขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์ ต่าง ๆ ก็มีนโยบายให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น เนื่องจากหากกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความแข็งแกร่งสามารถยืนหยัดและแข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้ก็จะกลายเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไป

สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินกิจการในรูปแบบนิติบุคคลนั้น เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีต้องมีการจัดทำงบการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ซึ่งงบการเงินต้องส่งเสริมการนำเสนอข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้ง่ายขึ้น ส่งเสริมให้เกิดความสม่ำเสมอและเปรียบเทียบกันได้ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเชื่อมั่น นำไปสู่การเติบโตของธุรกิจและระบบเศรษฐกิจโดยรวม แต่ด้วยข้อจำกัดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ยังมีปัญหามากหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาด้านการเงินที่สำคัญ คืองบการเงินไม่น่าเชื่อถือ ขาดระบบบัญชีที่ดีและไม่เก็บเอกสารการค้า (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2551) จึงส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของงบการเงินในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีแนวโน้มที่จะลดลง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาแก้ไขข้อบกพร่อง นำไปสู่การจัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพและนำไปพัฒนาระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จขององค์กร

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับของปัญหาการทำบัญชี ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาของการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

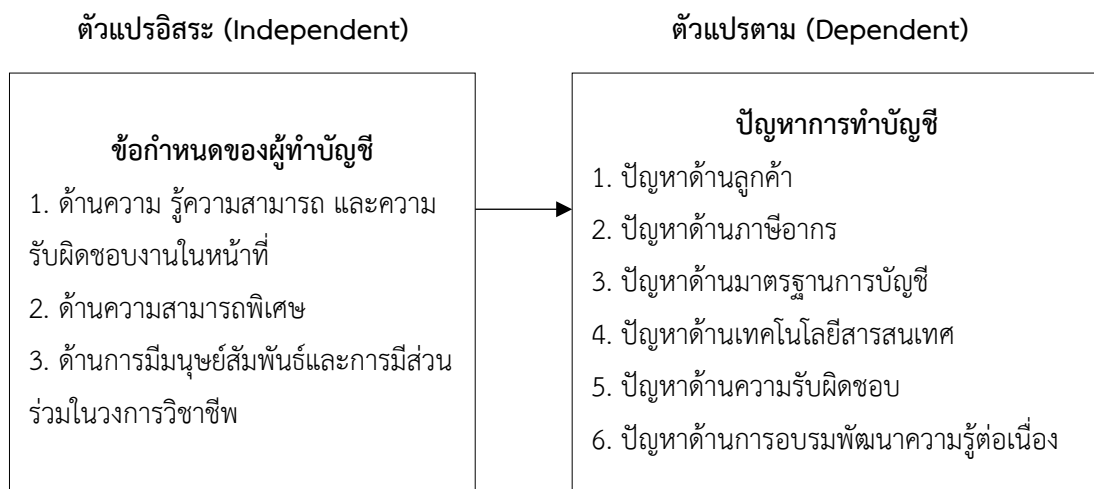
สมมติฐานที่ 1 (H1) ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบงานในหน้าที่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

สมมติฐานที่ 2 (H2) ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถพิเศษ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

สมมติฐานที่ 3 (H3) ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการวิชาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปและสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีจำนวน 67,551 ราย (ข้อมูลจากกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1976) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 ราย ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1+N(e)^2} \\ &= \frac{67,551}{1 + (67,551)(0.05)^2} \\ &= 399 \text{ คน} \end{aligned}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร
	e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งจะแจกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอเก็บแบบสอบถามจำนวน 399 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งงาน สาขาวิชาที่ศึกษา การฝึกอบรมของผู้จัดทำบัญชี และรายได้เฉลี่ย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่ ด้านความสามารถพิเศษ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษาชีพของผู้ทำบัญชีต่อปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ ปัญหาด้านลูกค้า ปัญหาด้านภาษีอากร ปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชี ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและปัญหาด้านความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนโดยกำหนดความหมาย ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
0.50-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และสร้างแบบสอบถามจากประเด็นที่ได้จำนวน 1 ชุด
2. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบแบบสอบถาม หากไม่สอดคล้องผู้วิจัยจะทำการแก้ไขหรือเพิ่มเติมเพื่อให้แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับการวิจัยมากที่สุด
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยแล้วไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แบบสอบถามตามความจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากงานวิจัย และประมวลผลการวิจัย
5. สรุปผลการวิเคราะห์และจัดทำรายงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี และปัญหาการทำบัญชี ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ระหว่างคุณภาพของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี (ข้อมูลเชิงปริมาณ) กับปัญหาการทำบัญชี (ข้อมูลเชิงปริมาณ) สำหรับนัยสำคัญในทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์กำหนดไว้ที่ 0.05 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ความหมายค่า r คือ

- ค่า r เป็นลบ แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน
- ค่า r เป็นบวก แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
- ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและความสัมพันธ์มาก
- ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันและความสัมพันธ์มาก
- ค่า $r=0$ แสดงว่า x และ y ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- ค่า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์กันน้อย
- การอ่านความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r

0.01-0.20	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.21-0.40	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
0.41-0.60	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.61-0.80	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
0.81-1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีโดยรวม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี	3.88	0.43	มาก
ด้านความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบงานในหน้าที่	3.96	0.48	มาก
ด้านความสามารถพิเศษ	3.82	0.47	มาก
ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการวิชาชีพ	3.86	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการวิชาชีพ และด้านความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96, 3.86$ และ 3.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการทำบัญชีโดยรวม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
ปัญหาการทำบัญชี	3.90	0.45	มาก
ปัญหาด้านลูกค้า	4.02	0.50	มาก
ปัญหาด้านภาษีอากร	3.92	0.62	มาก
ปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชี	3.83	0.60	มาก
ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.84	0.51	มาก
ปัญหาด้านความรับผิดชอบ	3.94	0.57	มาก
ปัญหาด้านการอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง	3.92	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ปัญหาด้านลูกค้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}= 4.02$) รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านความรับผิดชอบ ปัญหาด้านการอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ปัญหาด้านภาษีอากร ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชี ($\bar{X}= 4.02, 3.94, 3.92, 3.92, 3.84$ และ 3.83) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	(x_1)	(x_2)	(x_3)	(Y)
ความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบงานในหน้าที่ (x_1)	1			
ด้านความสามารถพิเศษ (x_2)	0.692**	1		
ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษา (x_3)	0.709**	0.702**	1	
ปัญหาการทำบัญชีของธุรกิจ SMEs (Y)	0.804**	0.765**	0.770**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่ ด้านความสามารถพิเศษและด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หมายถึง หากมีข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีมากขึ้นหรือลดลง ปัญหาของการทำบัญชีจะมากขึ้นหรือลดลงในทิศทางเดียวกันเสมอ โดยด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มากที่สุดเท่ากับ 0.804 รองลงมา คือ ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษาเท่ากับ 0.770 และด้านความสามารถพิเศษเท่ากับ 0.765

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 3 ส่วน คือ (1) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ผลการวิเคราะห์ระดับของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีและระดับปัญหาของการทำบัญชี (3) สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ 26-30 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์อยู่ที่ 1-3 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 ตำแหน่งงาน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งงานเป็นผู้ช่วยผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการรับทำบัญชีจำนวน 171 คน

คิดเป็นร้อยละ 42.9 สาขาวิชาที่ศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาการบัญชี จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 การฝึกอบรมของผู้จัดทำบัญชี ส่วนใหญ่เคยฝึกอบรมของผู้จัดทำบัญชี จำนวน 1-3 ครั้ง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 12,001-15,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับของข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีและปัญหาการจัดทำบัญชีของธุรกิจ SMEs การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีและปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่ ด้านความสามารถพิเศษและด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.88) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่าด้านความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบงานในหน้าที่ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษา และด้านความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.96, 3.86 และ 3.82) ตามลำดับ

2.2 ผลวิเคราะห์ระดับปัญหาการทำบัญชี ได้แก่ ปัญหาด้านลูกค้า ปัญหาด้านภาษีอากร ปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชี ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาด้านความรับผิดชอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.90) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ปัญหาด้านลูกค้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.02) รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านความรับผิดชอบ ปัญหาด้านการอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ปัญหาด้านภาษีอากร ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชี (\bar{X} = 4.02, 3.94, 3.92, 3.92, 3.84 และ 3.83) ตามลำดับ

3. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิจัยเชิงปริมาณสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย หมายความว่า ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

สมมติฐานที่ 2 ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถพิเศษ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิจัยเชิงปริมาณสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย หมายความว่า ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านความสามารถพิเศษมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

สมมติฐานที่ 3 ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิจัยเชิงปริมาณสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย หมายความว่า ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัญหาการทำบัญชี

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยและตีความข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยระดับข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี

ปัจจัยระดับข้อกำหนดของผู้ทำบัญชี ผลการศึกษาวิจัย พบว่า โดยรวมแล้วผู้ทำบัญชีมีระดับข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในวงการวิชาชีพ และด้านความสามารถพิเศษ จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบงานในหน้าที่เป็นสิ่งที่ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมาริชา ทิพย์อักษร (2558) พบว่า การจัดทำบัญชีมีระยะเวลาที่กำหนด กระบวนการทำงานนั้นมีหลายขั้นตอน และมีการประสานงานกับบุคคลอื่น จัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี เช่น บันทึกรายงาน หนังสือ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการลงรายการในบัญชีและความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารหลักฐานทางบัญชี

2. ปัจจัยระดับปัญหาการทำบัญชี

ปัจจัยระดับปัญหาการทำบัญชี ผลการศึกษาวิจัย พบว่า โดยรวมแล้วผู้ทำบัญชีมีระดับปัญหาการทำบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ปัญหาการทำบัญชีด้านลูกค้ายากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาด้านความรับผิดชอบ ปัญหาด้านการอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง ปัญหาด้านภาษีอากร ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและปัญหาด้านมาตรฐานการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับมาริชา ทิพย์อักษร (2558) พบว่า ปัญหาของผู้ทำบัญชีในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ในด้านความรับผิดชอบในการทำบัญชี ปัญหาด้านการอบรมพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านภาษีอากร ด้านลูกค้ายาก ด้านมาตรฐานการบัญชีและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบในหน้าที่ ด้านความสามารถพิเศษ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมในวงการวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับปัญหาการทำบัญชีโดยรวม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดของผู้ทำบัญชีกับปัญหาการทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีประเด็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ ความสำคัญของการจัดทำบัญชีและเกิดความรู้สึกต้องการจะทำบัญชี โดยให้แต่ละกลุ่ม จัดหาผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มีความรู้ความสามารถด้านบัญชี เพื่อจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้องเสนอให้หน่วยงานภาครัฐทราบเพื่อขออนุมัติงบประมาณสนับสนุนรวมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัยในการจัดทำบัญชี

2. มีการวางระบบบัญชีที่ได้มาตรฐาน มีการควบคุมภายในที่ดี พนักงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้บริหารทราบถึงผลการดำเนินงานได้ตลอดเวลา ขั้นตอนต่อจากนี้ ธุรกิจควรมีการติดตามและ

ประเมินผล เพื่อให้แน่ใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้นั้นได้มีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งการติดตามเพื่อประเมินผลนี้อาจทำอย่างต่อเนื่องหรือเป็นครั้งคราวแล้วแต่ความจำเป็นในแต่ละกรณี

3. การมีระบบบัญชีที่ได้มาตรฐาน คือ ระบบการควบคุมภายในที่ดี ธุรกิจสามารถวางแผนกำไร ควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามประมาณการที่ได้กำหนดไว้ และการควบคุมภายในที่ดียังช่วยป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ การนำเอกสารที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจมาบันทึกบัญชีอย่างครบถ้วนถูกต้อง ยังสามารถช่วยให้ธุรกิจทราบถึงสิ่งผิดปกติ จุดบกพร่อง จุดอ่อนและจุดรั่วไหลที่อาจเกิดขึ้น ธุรกิจสามารถเตรียมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา

4. แสดงบันทึกบัญชีที่ได้มาตรฐาน ถือว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับต่อบุคคลภายนอก งบการเงินของธุรกิจ จะแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินและความมั่นคงของธุรกิจ สามารถใช้ข้อมูลในการประเมินความสามารถในอนาคต เป็นเครื่องมือในการวางแผน การตัดสินใจและการหาแหล่งเงินทุน

5. ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะนักบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป หากศึกษาจากจังหวัดอื่น ๆ อาจได้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานบัญชีและต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพสำนักงานบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2562). สรรพากร จับมือ บสย. แนะนำผู้ประกอบการทำบัญชีเดี่ยวคุ้มกว่า ทั้งช่วยลดต้นทุน คุ้มเงินและลดความเสี่ยงจากการโดนเบี้ยปรับเงินเพิ่ม. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 จากเว็บไซต์ [http:// https://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/news/news37_2562.pdf](http://https://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/news/news37_2562.pdf).
- ขวัญชนก ท่านนิมิตกุลชัย. (2556). แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสกลนคร. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). ข้อมูลพื้นฐานมณฑลยูนนาน. เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- มาริษา ทิพย์อักษร. (2558). ปัญหาของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- Yamane, Taro. (1976). Statistics: An introductory analysis (2nd ed.). New York: Harper and Row.